

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішенням вченої ради УТЕІ КНТЕУ
Протокол №7 від 27 березня 2018 р.**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ, ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ В
УЖГОРОДСЬКОМУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Ужгород, 2018

1 Загальні положення

1.1 Положення про організацію виконання та захист курсових робіт в Ужгородському торговельно-економічному інституті Київського національного торговельно-економічного університету (далі – Положення) розроблено з метою удосконалення системи управління якістю освітнього процесу і регулює організацію виконання та захист курсових робіт студентів Ужгородського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (далі – УТЕІ КНТЕУ, інститут). Положення розроблене з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», інших нормативно актів з питань освіти, Положення про Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, Положення про організацію освітнього процесу студентів в УТЕІ КНТЕУ, інших документів, якими регулюється освітній процес в УТЕІ КНТЕУ.

1.2 Мета Положення – регламентація процедури підготовки та захисту курсових робіт студентами УТЕІ КНТЕУ.

1.3 Курсова робота – один із видів індивідуальної роботи студентів, метою якої є напрацювання навичок самостійної роботи з науковими джерелами та оволодіння ними методиками досліджень, набуття компетентностей щодо визначення й аналізу наукової та практичної проблематики з певної галузі знань, узагальнення опрацьованого матеріалу, обґрунтовування своїх гіпотез та висновків, вміння розробляти та формулювати обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення процесів, досліджених в роботі тощо.

Курсова робота є важливим етапом підготовки майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі. Науковий рівень цих навчальних завдань, грамотність викладення матеріалу, правильність оформлення, вміння студента в процесі захисту обґрунтувати і довести правомірність наведених у роботі тверджень покликані розкрити рівень сформованості загальних (ключових) та професійних компетентностей, набутих студентом у процесі опанування навчального матеріалу.

1.4 Виконання курсових робіт ставить за мету розв'язання таких завдань:

- систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань і практичних умінь в певній науковій галузі, застосування їх при розв'язанні конкретних наукових та навчальних завдань;
- розвиток навичок самостійної творчої роботи в процесі виконання науково-теоретичних та практичних досліджень;
- визначення рівня підготовленості студента до самостійної роботи в умовах сучасної економіки.

1.5 Курсова робота виконується на базі вивчення однієї навчальної дисципліни або певного комплексу дисциплін.

1.6 Основні вимоги щодо структури і порядку оформлення курсових робіт регламентуються Державними стандартами України: ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.

Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання»; збірниками стандартів, що входять до Єдиної системи конструкторської документації (ДСТУ ГОСТ 2.001-2006, 2.051:2006, 2.052:2006, 2.053:2006, 2.104:2006).

1.7 Дія цього Положення поширюється на всі факультети та кафедри УТЕІ КНТЕУ. Відповідно до цього Положення кафедри затверджують методичні рекомендації щодо організації, виконання та захисту курсових робіт з відповідних навчальних дисциплін, передбачених навчальними планами.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу УТЕІ КНТЕУ (пп. 2.14.2, 2.14.3) проектна група в рамках своїх функціональних обов'язків відповідає за підготовку здобувачів вищої освіти та бере участь в розробці зазначених методичних рекомендацій.

1.8 Курсові роботи після їх захисту зберігаються на кафедрі протягом трьох років, після чого підлягають списанню шляхом складання актів на списання і знищуються.

2 Етапи роботи над підготовкою курсової роботи

2.1 Процес виконання курсової роботи складається з таких послідовних етапів:

- вибір теми, ознайомлення з проблематикою теми, обґрунтування її актуальності;
- закріплення теми курсової роботи, визначення термінів подання роботи та захисту;
- визначення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження;
- складання плану роботи, узгодження його з керівником;
- викладення змісту роботи за планом;
- формулювання висновків та рекомендацій;
- подання роботи керівникові для перевірки та рецензування;
- доопрацювання роботи (за потреби з урахуванням зауважень керівника);
- подання роботи на захист;
- захист курсової роботи.

2.2 Весь процес роботи над дослідженням можна умовно поділити на три основні етапи: підготовчий етап, робота над змістом та заключний етап.

Підготовчий етап – вибір теми курсової роботи, її затвердження та визначення термінів подання і захисту курсової роботи.

Тематика курсових робіт з дисциплін, за якими навчальними планами передбачено написання курсових робіт, наводиться у відповідних методичних рекомендаціях щодо написання конкретної курсової роботи, затверджених кафедрами у встановленому порядку.

Тематика курсових робіт має відповідати навчальним завданням дисципліни, пов'язуватися з практичними реаліями сучасності та передбачати можливість проведення окремих елементів наукового дослідження за даним науковим напрямом (переважно для студентів старших курсів).

Кількість тем в тематиці курсових робіт повинна значно перевищувати чисельність студентів у кожній групі з тим, щоби студенти мали можливість самостійно обирати бажані теми курсових робіт, при цьому теми робіт в одній академічній групі не повторювалися.

Важливою вимогою до тематики курсових робіт є те, що вона повинна тяжіти до реальних економічних завдань, виконання яких може знайти практичне застосування. Ця вимога зумовлює потребу розширення кафедрами зв'язків з виробничою сферою: підприємствами, організаціями і установами щодо виконання для них прикладних науково-дослідних робіт, залучаючи для цього студентів.

Під час складання тематики курсових робіт необхідно застосовувати лаконічні та однозначні формулювання; відображати в них професійні завдання, що передбачені певною галуззю знань (спеціальністю, спеціалізацією), можливістю її розкриття на базі відповідних інформаційних джерел.

2.3 Вибір теми курсової роботи студент здійснює самостійно на початку вивчення дисципліни протягом перших тижнів семестру.

Ознайомитись із рекомендованою тематикою курсових робіт на поточний навчальний рік студент може на кафедрі, за якою закріплена дисципліна.

Обирати тему курсової роботи необхідно враховуючи особисті уподобання, попередні напрацювання, зацікавленість певною проблемою та можливістю підбору відповідного теоретичного та практичного матеріалу за темою.

Студент може запропонувати власну тему курсової роботи за умови письмового погодження із завідувачем кафедри, обґрунтувавши своє рішення належним чином і враховуючи, що запропонована тема повинна бути актуальною і відповідати професійному спрямуванню дисципліни.

2.4 Затвердження обраної теми курсової роботи здійснюється згідно з заявою (усною або письмовою) студента. У разі несвоєчасного декларування студентом бажаної теми курсової роботи, тема визначається науковим керівником.

2.5 Затвердження тем, призначення наукових керівників, визначення термінів захисту курсових робіт здійснюється письмовим наказом директора інституту за поданням кафедр, який видається не пізніше 4-го тижня семестру. За необхідності внесення змін до наказу, відомості про зміни або уточнення тем курсових робіт, прізвищ студентів та наукових керівників тощо відповідні зміни затверджуються окремим наказом директора.

2.6. Завдання на курсову роботу оформлюється за встановленою формою (додаток А) і доводиться студентам денної форми навчання у тижневий термін після оприлюднення наказу директора інституту про затвердження тем курсових робіт.

Термін подання завершеної курсової роботи на кафедру – не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення теоретичного навчання, про що робиться відмітка в Журналі реєстрації курсових робіт (додаток Б).

Захист курсових робіт відбувається до початку екзаменаційної сесії за графіком, затвердженим у встановленому порядку.

2.7 Робота над змістом курсової роботи.

Курсова робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки.

Зразок оформлення **титульного аркуша** наведено у додатку В.

Вступ. Обґрунтовується актуальність вибраної теми, дається характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми, визначається мета курсової роботи й завдання, зазначається предмет та об'єкт дослідження.

У вступі варто також звернути увагу на рівень опрацювання теми у вітчизняній та зарубіжній літературі, виділити дискусійні питання й невирішені проблеми. Рекомендований обсяг вступу 2-3 сторінки.

Основна частина. Основна частина містить ґрунтовний виклад всього дослідження роботи. Зміст основної частини та її структура визначається методичними рекомендаціями до конкретної курсової роботи, затвердженої кафедрами в установленому порядку. Структура курсової роботи має бути збалансованою: кожен з розділів має містити однакову кількість підрозділів, приблизно рівних за обсягом сторінок.

Результати аналізу та оптимізації кількісних характеристик предмету дослідження, переважно аналітично оптимізаційного характеру, варто відобразити у таблицях, діаграмах, графіках тощо. При цьому, якщо обсяг зазначених таблиць та ілюстрацій перевищує одну сторінку, їх треба розміщувати у додатках. Наявність та обсяг додатків студент визначає з науковим керівником курсової роботи.

Висновки є стислим резюме з усього змісту курсової роботи: коротко викладаються найвагоміші результати дослідження та висновки, що показують, якою мірою досягнута мета і завдання дослідження, сформульовані у вступі, а також ступінь їхньої наукової і практичної значущості. Даються пропозиції та рекомендації щодо напрямів подальшого дослідження обраної тематики. Рекомендований обсяг – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел. Бібліографічний опис інформаційних джерел, які були використані в процесі наукового дослідження, як правило, приблизно 50 джерел.

Додатки. Різний за змістом допоміжний матеріал, який має додаткове, довідкове значення, але необхідний для повного висвітлення теми дослідження.

Загальний обсяг курсової роботи (аркуш А4) визначається з кожного предмета окремо, але зазвичай він становить від 30-40 друкованих сторінок без урахування додатків.

3 Перевірка та захист курсової роботи

Завершальним етапом курсового проектування є перевірка та захист курсової роботи.

3.1 Виконана курсова робота у встановлений термін передається науковому керівнику для перевірки та рецензування.

У рецензії на курсову роботу (додаток Г) науковий керівник має зазначити позитивні моменти курсової роботи, оцінити ступінь самостійності формулювання основних положень та висновків, визначити недоліки або дискусійні питання, дати оцінку запропонованих студентом заходів і пропозицій та їх практичної цінності, а також зробити висновок щодо допуску до захисту.

Критеріями оцінювання змісту курсової роботи є наступні:

- ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження;
- наявність практичного висвітлення досліджуваної теми;
- логічний взаємозв'язок теоретичного матеріалу;
- наочність та якість ілюстративного матеріалу;
- дослідження вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел (літератури);
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведеного дослідження;
- відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням.

Критерії оцінювання оформлення курсової роботи:

- відповідність обсягу та оформлення роботи встановленим вимогам;
- наявність у додатках до роботи самостійно складених документів;
- посилання на використану літературу і нормативні документи.

3.2 Якщо за результатами першої перевірки науковим керівником робота оцінена незадовільно, вона не допускається до захисту і повертається студенту на доопрацювання.

3.3 Студент до початку екзаменаційної сесії повинен виправити вказані недоліки і подати роботу на перевірку вдруге, повторно зареєструвавши її.

3.4 За результатами повторної перевірки науковий керівник пише відповідну рецензію (позитивну чи негативну) і виносить роботу на розгляд комісії із захисту курсових робіт. До захисту студент отримує свою роботу, знайомиться з рецензією й готується аргументовано відповісти на зауваження та запитання.

3.5 Курсова робота (проект) не допускається до захисту, якщо:

- не відповідає встановленим вимогам щодо змісту та оформлення;
- порушений термін подання завершеної курсової роботи (проекту) науковому керівнику або на кафедрі;
- не має схвальної оцінки наукового керівника.

3.6 Підсумкову оцінку з курсової роботи визначає комісія, яка приймає захист курсових робіт та складається з двох науково - педагогічних працівників кафедри, одним з яких є керівник курсових робіт. Під час захисту курсової роботи комісія оцінює уміння стисло і чітко викласти результати дослідження, аргументовано відповісти на поставлені запитання, якісно презентувати результати дослідження.

3.7 Процедура захисту передбачає стислий виклад студентом основних проблем дослідження та їх розв'язання, відповіді на запитання членів комісії.

3.8 *Критерії оцінювання захисту курсової роботи:*

- вміння чітко, зрозуміло та стисло викладати основні засади проведеного дослідження;
- повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання членів комісії за змістом роботи;
- ґрунтовність висновків та рекомендацій щодо практичного використання результатів дослідження.

3.9 Оцінка за курсову роботу вноситься до відомості підсумкового контролю знань студентів та залікової книжки студента.

3.10 При оцінці FX (35-59 балів) – студент повторно виконує роботу за раніше затвердженою темою з виправленням визначених недоліків. При оцінці F (1-34 бали) – студент виконує роботу за новою темою. Затвердження теми, призначення наукового керівника і терміну захисту визначається наказом директора інституту.

3.11 Захист курсової роботи після виправлення недоліків та за новою темою здійснюється в період ліквідації академічної заборгованості у визначені терміни перед комісією (п. 3.5) та за участі декана факультету, після чого:

- у разі одержання студентом позитивної оцінки він допускається до складання екзамену з дисципліни відповідно до розкладу екзаменів у період ліквідації академічної заборгованості у визначені терміни;
- у разі одержання незадовільної оцінки студент відрховується з інституту.

3.12 Студент, який без поважної причини вчасно не подав курсову роботу або не з'явився на захист у встановлений термін, не допускається до складання екзамену з відповідної дисципліни. При цьому у відомості підсумкового контролю знань робиться запис – «не з'явився» і студент має академічну заборгованість з дисципліни.

Питання щодо можливості захисту курсової роботи та складання екзамену з дисципліни в період ліквідації академічної заборгованості вирішує декан факультету залежно від кількості академічних заборгованостей студента.

3.12 Підсумки виконання курсових робіт обговорюються на засіданнях кафедр з метою подальшого удосконалення роботи в плані організаційно-методичного керівництва підготовки і захисту студентами курсових робіт.

4 Оцінювання якості написання курсової роботи

4.1 Оцінка якості виконання і захисту студентами курсової роботи здійснюється за національною шкалою – “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, 100-баловою шкалою УТЕІ КНТЕУ та шкалою ЄКТС (табл. 1).

4.2 Підсумкову оцінку визначає комісія кафедри, що приймає захист курсових робіт. Об'єктами оцінювання є три складові: зміст, оформлення та захист курсової роботи. Співвідношення балів за зміст, оформлення та захист курсової роботи визначаються методичними рекомендаціями до конкретної курсової роботи, затверджені кафедрами в установленому порядку.

Таблиця 1

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою УТЕІ КНТЕУ (бали)	Оцінка за шкалою ЄКТС
відмінно	90-100	A
добре	82-89	B
	75-81	C
задовільно	69-74	D
	60-68	E
незадовільно	35-59	FX
	1-34	F

5 Організаційна робота кафедри щодо підготовки та написання курсових робіт

5.1 Наукове керівництво виконання студентами курсових робіт складається з методологічного та організаційного забезпечення.

З метою забезпечення належних умов для написання та захисту студентами курсових робіт, кафедри, за дисциплінами яких навчальними планами передбачено написання курсових робіт, в обов'язковому порядку мають підготувати для студентів методичні рекомендації до виконання курсових робіт, в яких визначити основні вимоги до змісту, обсягів, правил оформлення, подання та захисту курсових робіт, а також навести орієнтовну тематику курсових робіт з даної навчальної дисципліни.

5.2 Персонально керівництво роботою окремих студентів здійснюють призначені наукові керівники.

Науковими керівниками курсових робіт можуть бути професори, доценти, кваліфіковані викладачі як штатні, так і сумісники, фахівці, які мають значний досвід роботи за відповідними видами економічної діяльності, що відповідають спрямованості та змісту дисциплін, з яких передбачено підготовку курсових робіт.

5.3 Обов'язки наукового керівника курсової роботи:

- консультування студентів з питань вибору теми курсової роботи, розроблення її плану, добору літератури, написання та оформлення дослідження, підготовка роботи до захисту;
- видача студентові завдання для написання курсової роботи;
- контроль за дотриманням студентом графіка підготовки курсової роботи;
- оцінювання якості курсової роботи;
- інформування кафедри про хід виконання студентами курсових робіт і випадки недотримання графіка виконання роботи;
- участь в обговоренні на кафедрі питань щодо виконання студентами індивідуальних завдань та результатів їх захисту.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Факультет _____
Кафедра _____
Спеціальність _____
Навчальна дисципліна _____
Курс _____ група _____ семестр _____

**ЗАВДАННЯ
на курсову роботу студента**

- _____ (прізвище, ім'я, по батькові)
1. Тема роботи _____

2. Строк здачі студентом курсової роботи _____
3. Перелік питань, які підлягають розробці _____

4. Дата видачі завдання _____

Завдання прийняв до виконання _____

Студент

_____ (підпис)

(підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Додаток Б

ЖУРНАЛ РЕЄСТРАЦІЇ КУРСОВИХ РОБІТ

№ п/п	Прізвище, імя по-батькові студента	Дата надходження курсової роботи	Дата передачі курсової роботи на перевірку викладачу	Підпис викладача	Дата повернення курсової роботи	Дата повернення курсової роботи студенту	Оцінка	Примітка

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра _____

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни _____
(назва дисципліни)

на тему: _____

Студента(ки) _____ курсу групи _____
спеціальності _____
галузі знань _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка:
Національна шкала _____
Кількість балів: _____ ЄКТС _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Ужгород 20____

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Факультет _____

Кафедра _____

РЕЦЕНЗІЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

студента(-ки) _____ групи _____ курсу _____

спеціальності _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

з дисципліни:

Тема:

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ № _____ Дата одержання « ____ » _____ 20__ р.

Зміст рецензії

1. Повнота висвітлення питань плану роботи _____

2. Ступінь аналізу рекомендованих і додаткових джерел

3. Особисті висновки студента щодо опрацьованого матеріалу

4. Відповідність роботи формальним вимогам

5. Питання, які слід уточнити під час захисту

Кількість балів, виставлених за результатами рецензування _____

Роботу _____ до захисту.

рекомендовано, не рекомендовано

Науковий керівник

(прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника)

(науковий ступінь, вчене звання, посада наукового керівника) (підпис)

«___» _____ 20__ р.

Курсову роботу захищено «___» _____ 20__ р.

Кількість балів, отриманих за результатами захисту _____

Загальна кількість балів: _____

Оцінка за національною шкалою _____

Оцінка за шкалою ECTS _____

Комісія:

1. Посада, науковий ступінь, вчене звання

ПІБ

2. Посада, науковий ступінь, вчене звання

ПІБ